

भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांना सन २००७-०८ ते २०१८-२०१९ करीता भुईभाडे व मालमत्ता करापोटी (चालू मागणी व थकबाकी) रु.७१,३७,७२,९१२ व दंडनीय व्याजापोटी रु.२१३,६६,९१,४०० अशी एकूण रु.२८५,०४,७२,३१२ इतक्या रकमेच्या वसुलीकरीता महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या अनुसूची-ड, प्रकरण-८ कराधान नियम ३१ च्या तरतुदीनुसार देयक क्र. ००१ ते ००४, दिनांक १५.०६.२०१८ नुसार बजाविलेली नोटीस तसेच अधिनियमाच्या अनुसूची-ड, प्रकरण-८ कराधान नियम ४२ च्या तरतुदीनुसार जंगम/स्थावर मालमत्तेची अटकावणी करून जप्तीची कारवाई करणे संदर्भात दिनांक ३०.०८.२०१८ च्या आदेशांचे कार्यान्वयन अंतिमतः रद्द करण्याबाबत.

**महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक:- भिनिम-२०१८/प्र.क्र.७७/नवि-२३

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२,
दिनांक :- २७ मे, २०१९

संदर्भ :-

- (१) मा.मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २९.११.२०१८ रोजीच्या बैठकीत झालेला निर्णय.
- (२) भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या अनुसूची-ड, प्रकरण-८, कराधान नियम ३१, दिनांक १५.०६.२०१८ च्या देयकांद्वारे दिलेली वसुली नोटीस व महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या अनुसूची-ड, प्रकरण-८, कराधान नियम ४२ च्या तरतुदीनुसार जंगम/स्थावर मालमत्तेची अटकावणी करून जप्तीची कारवाई करणे संदर्भातील दिनांक ३०.०८.२०१८ चे आदेश.
- (३) शासन निर्णय समक्रमांक दिनांक ११.०२.२०१९
- (४) आयुक्त, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका यांचे दिनांक ११.०३.२०१९ चे अभिवेदन तसेच महापौर, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका यांचे दिनांक ०८.०३.२०१९ चे अभिवेदन.

प्रस्तावना :-

- ❖ भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेची स्थापना दिनांक ०६.१२.२००९ मध्ये झाली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी व मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांचेतील करारानुसार महानगरपालिका क्षेत्रात मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांचेमार्फत दिनांक २६.०९.२००७ पासून विद्युत वितरण करण्यात येते.
- ❖ याकरीता महाराष्ट्र विद्युत कंपनी यांचेकडील भिवंडी निजामपूर शहर क्षेत्रातील वितरण व्यवस्था, ज्यात इमारती, पोल, ट्रान्सफॉर्मर, इ. मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनीस वापरण्यासाठी उपलब्ध करण्यात आले. भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने मालमत्ता कर व भुईभाडे यापोटी मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांचेवर दोन बाबींवर कर आकारणी केली आहे.

- विद्युत वितरण व्यवस्थेतील इमारती उदा. कार्यालय
- वितरण व्यवस्थेतील पायाभूत उपकरणे. उदा. पोल, ट्रान्सफॉर्मर, भुमिगत कॅबल, इ. ज्या जागी आहेत त्या जागा.

❖ भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांचेकडे सन २००७-०८ ते सन २०१६-१७ या कालावधीतील वितरण व्यवस्थेतील पायाभूत उपकरणे ज्या जागेवर आहेत त्या जागेवरील मालमत्ता कर व भुईभाडे पोटी रु.५९,९९,९९,३५० व त्यावरील दंडनिय व्याजापोटी रु.११७,३१,६४,२६६ या प्रमाणे रु.१७६.५० कोटी इतक्या रकमेची वसुली नोटीस दिनांक ३१.०९.२०१७ रोजी दिली.

विहित कालावधीत उक्त रकमेचा भरणा न केल्यामुळे महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, अनुसूची-ड, प्रकरण ८, नियम ४२ नुसार दिनांक १६.०२.२०१७ रोजी भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका यांनी मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनीस जप्ती/अटकावणीची नोटीस दिली व नोटीस कालावधी संपल्यानंतर दिनांक ०७.०३.२०१७ रोजी मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनीच्या ताब्यात असलेल्या मालमत्तेची अटकावणी केली.

❖ मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनीने दिनांक ०८.०३.२०१७ च्या पत्रान्वये उक्त अटकावणीची कारवाईमुळे रहिवाशांना देण्यात येणाऱ्या विद्युत सेवेत खंड पडण्याची शक्यता असल्याने शासनास हस्तक्षेप करण्याची विनंती केली.

❖ ग्राहकांना पुरविण्यात येणाऱ्या विद्युत सेवेमध्ये खंड पडू नये या करीता उक्त अटकावणीच्या कारवाईस शासनाने दिनांक १०.०३.२०१७ रोजी सात दिवसांकरीता स्थगिती दिली.

❖ राज्यमंत्री (नगर विकास विभाग) यांच्या कार्यालयाने दिनांक १३.१०.२०१७ रोजी सुनावणी आयोजित केली. परंतु, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमांतर्गत सुनावणीचे अधिकार शासनास नसल्याने दिनांक १३.१०.२०१७ रोजी सुनावणी घेण्यात आली नाही.

❖ तदनंतर भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांना सन २००७-०८ ते २०१८-२०१९ करीता भुईभाडे व मालमत्ता करापोटी (चालू मागणी व थकबाकी) रु.७९,३७,७२,९१२ व दंडनिय व्याजापोटी रु.२१३,६६,९९,४०० अशी एकूण रु.२८५,०४,७२,३१२ इतक्या रकमेच्या वसुलीकरीता महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या अनुसूची-ड, प्रकरण-८ कराधान नियम ३९ च्या तरतुदीनुसार देयक क्र. ००१ ते ००४ दिनांक १५.०६.२०१८ नुसार नोटीस बजाविली आहे. तसेच अधिनियमाच्या अनुसूची-ड, प्रकरण-८ कराधान नियम ४२ च्या तरतुदीनुसार जंगम/स्थावर मालमत्तेची अटकावणी करून जप्तीची कारवाई करणे संदर्भात दिनांक ३०.०८.२०१८ आदेश बजावले आहेत.

❖ सदर रक्कम वसुल केल्यास उक्त रकमेचा भाग अप्रत्यक्षरित्या व अंतिमत: भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका क्षेत्रातील नागरीकांवर पडणार आहे.

❖ “वीज निर्मिती” ला या क्षेत्रात पायाभूत सुविधांचा दर्जा (infrastructure status) प्राप्त आहे. वीजेची निर्मिती व वितरण या करीता येणाऱ्या खर्चाची वसुली अप्रत्यक्षरित्या ग्राहकांकडून होत असते. यामुळे मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांच्या वीज वितरण व्यवस्थेवर मालमत्ता कर व भुईभाडे आकारल्यास त्याचा बोजा अंतिमत: ग्राहकांवर पडणार आहे व यामुळे समाजातील सर्व घटकास वीज वापरणे अधिक खर्चीक होणार आहे.

- ❖ राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २९.११.२०१८ च्या बैठकीत “भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका यांनी महावितरण कंपनीची फ्रेंचायझी मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनीवर वितरण रोहित्र, एल.टी. पोल, एच.टी. पोल, भुमीगत वाहिन्या यावर आकारलेला रु.२८५.०८ कोटी (२००७-०८ ते २०१८-१९ पर्यंतची-मुळ रक्कम ७८.३८ कोटी, व्याज रु.२९३.६७ कोटी) मालमत्ता कर भरण्याबाबतची नोटीस रद्दबातल अथवा निरहू करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्याकरीता नगर विकास विभागाकडून याबाबत विशेष अधिसूचना निर्गमित करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.”
- ❖ उक्त बाब विचारात घेता भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांना दिनांक १५.०६.२०१८ च्या देयकान्वये उक्त रक्कम जमा करण्यास दिलेली नोटीस/आदेश व दिनांक ३०.०८.२०१८ अन्वये अटकावणी व जप्ती नोटीस/आदेश व्यापक लोकहिताविरुद्ध असल्याचे निर्दर्शनास आल्याने व मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २९.११.२०१८ च्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ४५१(१) अंतर्गत प्राप्त अधिकारान्वये निलंबित करून अधिनियमाच्या कलम ४५१(२) नुसार उक्त आदेशाविरुद्ध अभिवेदन करावयाचे असल्यास सदर अभिवेदन आदेश मिळाल्यापासून ३० दिवसांच्या आत सादर करण्याच्या सूचना भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेस देण्यात आल्या.
- ❖ तदनुषंगाने संदर्भ क्र.४ अन्वये आयुक्त, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका व महापौर, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका यांचे अभिवेदन प्राप्त झाले आहे. सदर अभिवेदनात मुख्यतः खालील मुद्दे उपस्थित करण्यात आले आहे:-
  - भुईझाडे व मालमत्ता कर (चालू मागणी व थकित) रु.७१,३७,७२,९१२ व दंडनीय व्याजापोटी रु.२९३,६६,९९,४०० अशी एकूण रु.२८५,०४,७२,३१२ इतक्या रक्कमेच्या वसुली करीता दिनांक १५.०६.२०१८ रोजी देण्यात आलेल्या देयक क्र. ००१ ते ००४ द्वारे मे. टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांना जमा करण्यास आदेश देण्यास परंतू, कंपनीने उक्त रकमेचा भरणा न केल्याने अधिनियमाच्या अनुसूची ड, प्रकरण-८, कराधान नियम ४२ च्या तरतूदीनुसार जंगम/स्थावर मालमत्तेची अटकावणी करून जप्तीची कारवाई करणे संदर्भात दिनांक ३०.०८.२०१८ रोजी मे.टोरेन्ट कंपनी विरुद्ध आदेश बजावण्यात आले.
  - महानगरपालिकेचे उत्पन्न वाढवून त्याचा उपयोग शहरातील नागरिकांना मुलभूत सेवा पुरविण्यासाठी करण्याच्या दृष्टीने व्यापक लोकहितासाठी केला होता.
  - मे. टोरेन्ट पॉवर कंपनी ही कंपनी कायदा १९५६ अन्वये नोंदणीकृत पब्लिक लिमिटेड व प्रॉफिट मेकिंग कंपनी आहे.
  - महाराष्ट्र राज्य विद्युत विकास कंपनी लिमिटेड (MSEDCL) फ्रेंचायझी म्हणून करारबद्ध असुन आर्टीकल ७.२.१८ प्रमाणे “Distribution franchisee shall be responsible for payment of all taxes duties and statutory/local taxes arising as a result of commercial transaction under this contract such as service tax, sales tax etc. MSEDCL shall not be responsible for any tax related liability.” म्हणून भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने आकारलेले भाडे व मालमत्ता कर भरण्याची सर्वस्वी जबाबदारी मे. टोरेन्ट पॉवर कंपनी लि. ची आहे.

- यापुर्वीही दिनांक ०७.०३.२०१७ रोजी भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने अटकावणीचे आदेश बजावले असता, उप सचिव (नगर विकास) यांनी दिनांक १०.०३.२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये उक्त अटकावणीच्या प्रक्रियेस स्थगिती दिली व वारंवार विनंती करूनही सदर स्थगिती उठविण्यात आली नाही.
- दिनांक १२.१०.२०१७ च्या पत्रान्वये सह सचिव यांनी आयुक्त, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका यांना दिनांक १३.१०.२०१७ रोजी, दुपारी २.०० वाजता सुनावणीस प्राचारण केले. परंतु, उक्त सुनावणी घेतली नाही.
- महापौर, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका यांनी याप्रकरणी वारंवार केलेली निवेदने विचारात न घेता, शासनाने दिनांक ११.०२.२०१९ चा निर्णय घेतला आहे.
- थकीत देयकासंदर्भात कंपनीने महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम १९४९ चे प्रकरण २६ चे कलम ४०६ (१) (२) अन्वये अपिल महानगरपालिकेकडे दाखल करणे आवश्यक होते. तसेच महानगरपालिकेच्या अपिलाच्या निर्णयाविरुद्ध अधिनियमातील तरतूदीप्रमाणे मा. न्यायालयात अपिल करण्याची तरतूद आहे. या कायदेशीर बाबी पुर्णपणे धाव्यावर बसवून महानगरपालिकेचा कर व भाडे थकविले आहे. यास्तव, उक्त आदेश अधिनियमाच्या कलम ४०६ च्या विरोधातील आहे.
- अधिनियमाच्या कलम १३२ (१) (क), १३२ (२) (अ) व (ब) यासह कलम १३९ आणि १४३ अंतर्गत फायदा असणाऱ्या कंपनीस मालमत्ता करात सूट देता येत नाही. तसेच उक्त अधिकार केवळ आयुक्त व महासभेस प्राप्त आहेत.
- मे. टोरेन्ट पॉवर कंपनी लि. ही प्रॉफिट मेकिंग कंपनी असून ती महाराष्ट्र राज्य विद्युत विकास कंपनी लिमिटेड (MSEDCL) कडून सवलतीच्या दराने वीज घेऊन शहरातील विविध ग्राहकांस वीज विकून त्यावर मोळ्या प्रमाणात फायदा घेत आहेत.
- तसेच भुतलक्षी प्रभावाने कुठलाही कर माफ करण्याची तरतुद महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमात नाही.
- मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांनी सन २००७ पासून Corporate Social Responsibility (CSR) खाती निव्वळ नफ्याच्या २% रक्कम जमा केलेली नाही. यास्तव, सदर कंपनी कोणत्याही कर माफीस पात्र नाही.
- भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेची आर्थिक स्थिती चांगली नसून महानगरपालिकेची देणी बाकी आहेत. तसेच भिवंडी शहरासाठी खालील मुलभूत सेवा देण्यासाठी काम करणे आवश्यक आहे.
- यासाठी निधीची कमतरता असून ती कामे वेळेवर होत नसल्याने शहरातील नागरिक यापासून वंचित आहेत.
- महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमात कोणत्याही व्यक्ती, संस्था, आस्थापना यांना कर भरण्यापासून सूट दिलेली नाही. उलटपक्षी कर, भाडे व अन्य वसुलीकरीता कठोर कारवाईची रित अथवा पद्धत तपशीलवार विषद केलेली आहे.
- आर्थिक टंचाई मध्ये असलेली महानगरपालिका व त्यामुळे शहरातील नागरिक हे मुलभूत सेवेपासून वंचित रहात आहेत.

- मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी लि. ही शहरात प्रॉफिट मेकींग करणारी कंपनी आहे. त्यामुळे महानगरपालिकेचे मालमत्ता कर व भुईभाडे कंपनीस माफ केल्यास कंपनीच्या फायद्यात वाढ होणार आहे. त्यामुळे महानगरपालिकेने मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनीस मालमत्ता कर व भुईभाडे आकारल्यास त्यांचा बोजा अंतिमतः ग्राहकावर पडणार नसुन कंपनीच्या फायद्यातून कमी होईल. त्यामुळे ही बाब व्यापक लोकहिताविरुद्ध आहे असे गृहीत धरणे उचित होणार नाही, अशी महानगरपालिकेची धारणा आहे.
- वरील सर्व बाबींचा व विनंतीचा सहानुभूतीपुर्वक विचार करून शासनाने आदेश निलंबन करण्याचा निर्णयाचा फेर विचार करून रद्द करावा व मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनीस मालमत्ता कर व भाडे रु.२८५,०४,७२,३१२ भिवंडी महानगरपालिकेस भरण्याचे आदेशित करावे.
- ❖ संदर्भ क्र.४ नुसार प्राप्त अभिवेदनातील उपस्थित मुद्दे, राज्य मंत्रिमंडळाने याप्रकरणी दिनांक २९.११.२०१८ रोजीच्या मंत्रिमंडळ बैठकीत झालेला निर्णय, उपरोक्तेखित परिच्छेदात नमुद केल्यानुसार वीज वितरण कंपनीवर मालमत्ता कर व भुई भाडे आकारल्यास त्याचा अंतिमतः भार सामान्य नागरिकांवर पडणार आहे, ही बाब विचारात घेता भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेचा विषयांकित आदेश व्यापक लोकहिताविरुद्ध आहे. यास्तव, शासन खालील प्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

शासन निर्णय:

भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिकेने महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या अनुसूची-८, प्रकरण-८, कराधान नियम ३१ च्या तरतुदीनुसार दिनांक १५.०६.२०१८ देयक क्र.००१ ते ००४ च्या नोटीसद्वारा मे.टोरेन्ट पॉवर कंपनी यांना सन २००७-०८ ते सन २०१८-१९ या कालावधीतील वीज वितरण व्यवस्थेतील पायाभुत उपकरणे ज्या जागेवर आहेत त्या जागेवरील भुईभाडे व मालमत्ता करापोटी (चालू मागणी व थकबाकी) रु.७९,३७,७२,९१२ व दंडनीय व्याजापोटी रु.२९३,६६,९९,४०० अशी एकूण रु.२८५,०४,७२,३१२ इतक्या रकमेची वसुली नोटीसद्वारे जमा करण्यास दिलेल्या आदेशांचे तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या अनुसूची-८, प्रकरण-८ कराधान नियम ४२ च्या तरतुदीनुसार जंगम/स्थावर मालमत्तेची अटकावणी करून जप्तीची कारवाई करणे संदर्भात दिनांक ३०.०८.२०१८ चे आदेश व्यापक लोकहिताच्या विरुद्ध असल्याचे अंतिमतः खात्री पटल्याने उक्त आदेशांचे कार्यान्वयन महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम ४५१ (३) नुसार प्राप्त अधिकारात अंतिमतः रद्द करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०१९०५२८११४७१९८५२५ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने सांक्षाकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(अजित म.कवडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- २) मा.राज्यमंत्री, नगर विकास विभाग, यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) उप सचिव (श्री.जाधव), नगर विकास विभाग, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) आयुक्त, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका, भिवंडी, जि.ठाणे.
- ६) महापालिका सचिव, भिवंडी निजामपूर शहर महानगरपालिका.
- ७) निवड नस्ती (नवि-२३), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.